

Eğitimin Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisi: Üniversite Bölümleri Arasında Bir Analiz

Murat Bakır ^a , Yasemin Abdi ^b

ÖZET

Amaç – Finansal okuryazarlık düzeyi, bireylerin aldıkları eğitimle bağlantılı olarak değişmektedir. Finansal konularda kısmen eğitim almamış veya kısmen eğitim almış bireylerle teorik finans dersleri almış bireyler arasında finansal okuryazarlık seviyelerinin farklı olması beklenir. Bu çalışmanın amacı, finans dersleri almış öğrenciler ile daha az finans dersi almış öğrencilerin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerini ölçmektir.

Tasarım/veri/metodoloji – Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü toplam 134 öğrenciyle yapılmıştır. Anket formu, demografik sorularının yanı sıra finansal okuryazarlık bileşenlerinden temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, finansal tablolar, yatırım konuları hakkında sorulardan oluşmaktadır. Bu soruların analizlerinde Ki-Kare ve T-Test'inden yararlanılmıştır.

Bulgular – Finans dersi alma durumuna göre yapılan analizlerde, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Araştırma sonuçları, Finans ve Bankacılık Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin daha anlamlı şekilde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Özgünlük/değer – Çalışmanın benzer bölümlerdeki lisans öğrencilerinin aldıkları finans derslerinin finansal okuryazarlıklarına etkisini net olarak göstermesi bakımından literatürdeki boşluğu doldurmaya ve politika yapıcılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim, Finans.

The Effect of Education on Financial Literacy Level: An Analysis Among University Departments

ABSTRACT

Purpose – The level of financial literacy varies depending on the education individuals receive. Financial literacy levels are expected to be different between individuals who are partially uneducated or partially educated in financial matters and individuals who have taken theoretical finance courses. The purpose of this study is to measure the financial literacy knowledge levels of students who have taken finance courses and those who have taken fewer finance courses.

Design/data/methodology – The research was conducted with a total of 134 students from Recep Tayyip Erdoğan University, Fındıklı School of Applied Sciences, Department of Finance and Banking and International Trade and Logistics. In addition to demographic questions, the survey form consists of questions about basic economics and finance, individual banking, financial statements and investment issues, which are financial literacy components. Chi-Square and T-Test were used in the analysis of these questions.

Findings – In the analyzes made according to the status of taking a finance course, significant differences were obtained between the Finance and Banking and International Trade and Logistics departments. The research results reveal that the financial literacy level of Finance and Banking Department students is significantly higher.

Originality/value – It is thought that the study will fill the gap in the literature and contribute to policy makers by clearly showing the impact of the finance courses taken by undergraduate students in similar departments on their financial literacy.

Keywords: Financial Literacy, Financial Education, Finance.

1. Giriş

Finansal okuryazarlık, günümüz karmaşık ve dinamik ekonomik ortamında bireylerin ve toplulukların finansal konularda bilinçli ve etkili kararlar alabilme yeteneğini ifade eder. Gelişen finansal piyasalar, siyasi ve ekonomik gelişmeler ve ortaya çıkan finansal krizlerle birlikte, finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması önemli bir hale gelmiştir (Pilatin, 2023). Bu bağlamda, finansal okuryazarlığın geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, ekonomik istikrarın sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir.

Günümüzde, bireylerin gelir yönetimi, tasarruf ve borç kontrolü gibi konularda artan öneme sahip finansal beceri ve bilgi düzeyleri, giderek daha önemli hale gelmektedir. Hane halkının doğru yatırım araçlarına yönlendirilmesi, tasarruflarını en verimli şekilde kullanarak refah seviyelerini artıracaktır (Kocabıyık vd., 2018). Bu bağlamda, finansal okuryazarlık, bireylerin finansal konularda bilgi sahibi olma, analiz etme, değerlendirme ve uygulama yeteneği olarak öne çıkmaktadır. Bu beceriler, finansal hedeflere ulaşma, kaynakları etkili bir şekilde yönetme ve finansal kararlarda bilinçli olma açısından kritiktir. Finansal okuryazarlık, bireylerin kişisel ve aile ekonomilerini güçlendirmelerine ve genel ekonomik sağlıklarını korumalarına yardımcı olur. Bu nedenle, finansal okuryazarlık düzeyinin yükseltilmesi, eğitim ve bilinçlendirme programlarının desteklenmesi günümüzde öncelikli bir hedef haline gelmiştir. Böylece bireyler, finansal konularda daha bilgili ve güvende hissederek sürdürülebilir bir finansal gelecek kurabilirler.

Bireyler, zor dönemlerde tasarruf ve yatırım yapmanın önemini kavradıkları için finansal konulara daha fazla ilgi gösteriyorlar. Bu dönemlerde, yazılı, görsel ve sosyal medya platformlarında ekonomik krizler hakkında yapılan haberler ve tartışmalar, toplumun finansal konulara yönelik dikkatini artırıyor (Yürük, 2023). Finansal okuryazarlık bilgisine sahip bir birey, bütçe yapma, tasarruf etme, yatırım yapma ve borç yönetimi gibi konularda bilinçli kararlar alabilir. Finansal bilgi, gerçek bilgileri sahte bilgilerden daha iyi ayırma ve bireylerin daha dikkatli olmasını sağlama becerisi sağlayabilir (Kumar vd., 2020). Ayrıca finansal okuryazarlık; terimlerini anlama, banka işlemlerini yapma ve finansal riskleri değerlendirme gibi becerileri de içerir. Finansal okuryazarlık bilgisine sahip olmayan bir birey ise bu konularda eksik veya yanlış bilgilere sahip olabilir, bu da finansal sorunlara yol açabilir (Pilatin, 2022). Özellikle tasarruf ve yatırım konularında zorluk yaşayan gelişmekte olan ülkelerde, bu konunun önemi daha da belirgin hale gelmektedir (Dalma vd., 2022). Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümlerindeki öğrencilerin sahip oldukları bilgi birikimleri, deneyimleri ve bu alandaki farklı öğrenim süreçleri, finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyebilir. Bu nedenle, yapılacak anket çalışması, bu iki farklı bölümdeki öğrenciler arasındaki finansal okuryazarlık farklarını ve bu farkları etkileyen faktörleri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anket çalışması, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik

bölümlerindeki öğrenciler arasındaki finansal okuryazarlık farklarını anlamayı hedefler. Bu farklar, öğrencilerin sahip oldukları bilgi birikimleri ve deneyimleri ile öğrenim süreçleri arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmayı amaçlar. Anket, katılımcıların finansal terimleri anlama, günlük finansal kararlar alma ve finansal riskleri değerlendirme yetenekleri üzerine odaklanmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin bu konulardaki öğrenim süreçleri, ders içerikleri ve pratik deneyimleri de değerlendirilebilir. Bu sayede, finansal okuryazarlık seviyelerindeki farklılıkların kaynakları ve etkileyen faktörler daha iyi anlaşılabilir. Elde edilen bulgular, finansal okuryazarlık konusundaki eğitim programlarının geliştirilmesi ve öğrencilerin bu konuda daha etkili bir şekilde desteklenmesi için önemli bir temel oluşturabilir. Ayrıca, Finans ve Bankacılık ve Uluslararası Ticaret ve Lojistik gibi farklı disiplinlerdeki öğrenciler arasındaki finansal okuryazarlık farklarının genel finansal sağlığa etkisi de değerlendirilebilir.

2. Literatür

Çalışmanın bu bölümünde finansal okuryazarlıkla ilgili daha önce yapılan bilimsel çalışmalara yer verilmektedir. Bu çalışmaların ortak amacı öğrencilere anket yapılarak finansal okuryazarlık oranlarını ölçmektir. Bu çalışmalar kısacası aşağıda gibidir.

Kılıç vd., (2015) çalışmalarında, Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi amacıyla öğrencilerine anket uygulanmıştır. Anket sonucunda, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri demografik özelliklere göre incelenmiş, genel başarı düzeylerinin %48 olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında bakıldığında ise, erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre finansal okuryazarlık düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, kredi kartı ve internet bankacılığı kullanımının öğrencilerin okuryazarlık düzeyini etkilediği belirlenmiştir. Öğrencilerin en çok bilgi sahibi oldukları alanın bireysel bankacılık, en az bilgi sahibi oldukları alanın ise yatırım konusu olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmada ayrıca, öğrencilerin güncel finans bilgilerine karşı daha fazla duyarlılık gösterdikleri ortaya konulmaktadır.

Tetik (2019) çalışmasında üniversite öğrencilerinin finansal bilgi, tutum ve okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve artırılması amaçlanmıştır. Bu nedenle İnönü Üniversitesi öğrencilerine bir anket uygulaması yapılmış ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri farklı demografik özellikleri ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ayrıca, frekans yüzde dağılımı ve korelasyon analizi yapılmıştır. Üniversitede okuyan 502 öğrenciden oluşan bir örneklem kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; İnönü Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesi beş tam puan üzerinden 3,028 puandır. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu, öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili temel ekonomi ve finans bilgisine sahibi oldukları, en az bilgiye sahip oldukları alanın ise yatırım konusu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin güncel ekonomi haberlerini takip etme konusundaki puan ortalamalarının düşük olduğu belirlenmiştir. Analiz sonucunda finansal okuryazarlık düzeyini en fazla etkileyen faktör, yatırım bilgi düzeyi

faktörüdür.

Ergün vd., (2014) çalışmalarında, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmiş ve İşletme bölümü öğrencilerine uygulanan anket verisi üzerinde ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin genelde temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri, enflasyon bilgileri, borsa işlevleri, faiz oranları ile tahvil fiyatları arasındaki ilişki hisse senedi çeşitlenmesi ve varlık çeşitlendirmesi konularındaki bilgileri cinsiyet, öğretim şekli ve aylık hane geliri gibi demografik faktörlere göre farklılık göstermektedir.

Gümüş ve Pailer (2019), çalışmalarında finans eğitimi almış ve almamış öğrenciler arasındaki finansal okuryazarlık bilgi, algı ve davranışlarındaki farklılıkları ölçmek adına Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde okuyan 268 öğrenci üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Ankette öğrencilerin finansal bilgi, algı ve davranış olmak üzere üç ana kategoride finansal okuryazarlıkları değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde, cinsiyet ve çalışma durumuyla ilgili soruların anlamlı bir sonuca ulaşamadığı tespit edilmiştir. Ancak, finans dersi alma durumuna göre yapılan analizlerde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Özellikle, finans dersi almış öğrenciler arasında faiz, risk-getiri ilişkisi, finansal araçlar ve finansal piyasalar konularında belirgin farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Demirci ve Dilek (2022) çalışmalarında, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda Finans ve Bankacılık Bölümü ile İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. 425 öğrenciden elde edilen anket verilerine T-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Eğitim görülen bölüm, sınıf, aile, gelir düzeyi, cinsiyet, yaş, kredi kartı kullanma durumu gibi değişkenlerin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini etkilediği gözlemlenmiştir. Hazırlık sınıfında bulunan öğrencilerin, 3. sınıf ve üzeri sınıftaki öğrencilere göre finansal okuryazarlıklarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Finans ve Bankacılık Bölümü öğrencilerinin %63, İlahiyat Bölümü öğrencilerinin ise %52 oranında finansal okuryazar oldukları belirlenmiştir.

Çam ve Barut (2015), araştırmalarında Gümüşhane Üniversitesinde okuyan 391 ön lisans öğrencisinin finansal okuryazarlık düzeylerini ve finansal davranışlarını belirlemek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasında çoklu regresyon analizi kullanılarak inceleme yapılmıştır. Çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin finansal okuryazar olmadıkları ayrıca temel finansal kavramlar hakkında bilgi düzeylerinin çok düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Şenbayram (2019) çalışmada Harran Üniversitesi Suruç Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemek ve finansal okuryazarlık konusunu teorik olarak incelenmektedir. Meslek Yüksekokulu'nda üç bölüm bulunmaktadır. Bunlar Bankacılık, Sigortacılık ve Finans, Büro ve Yönetici Asistanlığı ile

İşletme Yönetimidir. Yüz yüze anket çalışmasına 102 öğrenci katılmıştır. Anket sonucunda frekans yüzde dağılımı yöntemi kullanılarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan analizler, Bankacılık, Sigortacılık ve Finans Bölümü öğrencilerinin ekonomi ve finans bilgilerinin diğer iki bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Sumer ve Gövdeli (2020) çalışmalarında, Atatürk Üniversitesi Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi incelenmiştir. 263 öğrenci üzerinde anket çalışması yapılmış ve elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Anket verileri incelendiğinde, öğrencilerin finansal tablo, faiz, matematiksel işlem ve paranın zaman değeri konularında doğru cevap verme eğiliminde oldukları; ancak yatırım, vergi ve mevzuat konularında yanlış cevap verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, bölüm, cinsiyet ve finansal davranış arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Er vd., (2014), çalışmalarında Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek için anket çalışması uygulanmıştır. Anket verileri OECD tarafından geliştirilen finansal okuryazarlık ölçeği kullanılarak incelenmiştir. Anket sonucunda üniversite öğrencilerinin %31.7' sinin yüksek, %30.1'nin orta, %16'sının ise düşük finansal okuryazarlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencileri ile okudukları bölüm arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Temizel ve Bayram (2011) çalışmalarında, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler öğrencilerinin temel düzeyde finansal okuryazarlık seviyeleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrenciler, finansal durumlarını yönetme konusunda gerçekte olduklarından daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Bu nedenle, finansal okuryazarlık düzeyinin artırılmasına yönelik program içeriklerinin eğitim müfredatlarında yer alması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, finansal okuryazarlık konusunda geniş kitlelere ulaşmayı sağlayabilecek internet gibi platformların etkin bir şekilde kullanılması da önemli bir katkı sunabilir.

3. Finansal Okuryazarlık

Finansal okuryazarlık kavramı, geçmiş yıllarda finansal konularda genel bir bilinç eksikliği olduğu fark edildikten sonra ortaya çıkmıştır. İlk olarak 20. yüzyılın ortalarında, bireylerin finansal konularda bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi gerekliliği üzerinde odaklanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle, dönemsel belirsizliklerde artan tasarruf ve yatırım endişesi, bireylerin finansal kavramlara daha fazla eğilim göstermelerine yol açmaktadır (Yürük, 2023). 1800'lerin sonuna doğru finansal piyasalarda ve ürünlerdeki karmaşıklığın artmasıyla birlikte, bireylerin finansal konularda bilgi sahibi olmalarının daha da önemli hale gelmesiyle finansal okuryazarlık konusu daha fazla dikkat çekmeye başladı. Bu dönemde çeşitli ülkelerde ve uluslararası düzeyde finansal okuryazarlık eğitimi ve kampanyaları başlatıldı. 1920'lerde ise ABD'de, yan gelir arayışlarının artmasıyla finansal okuryazarlık kavramının ortaya çıktığı görülmüştür.

Zaman içinde, krizlerin ve finansal sıkıntıların etkisiyle finansal okuryazarlık dikkat çeken bir konu olmuştur. 2000 yılların başlarından itibaren, özellikle küresel ekonomik kriz sonrasında, finansal okuryazarlık daha fazla önem kazandı. Özellikle 2008'deki Mortgage krizi, gelirlerini etkili bir şekilde yönetemeyen bireylerin borçlanma ve borçlarını ödeyememe durumlarını ortaya çıkardı. Bu durum, finansal okuryazarlığın artmasını sağladı çünkü bireyler, potansiyel krizlere karşı önlemler alabilmek adına finansal okuryazarlık konusunda daha bilinçli olmak zorunda kaldılar. Krizin etkisiyle bireylerin finansal risklere karşı daha hazırlıklı olmaları ve finansal kararların daha bilinçli bir şekilde alması gerektiği vurgulandı. 2020'de ise COVID-19 salgını gelir kayıpları, işsizlik ve ekonomik belirsizlik gibi zorluklarla mücadele ihtiyacını arttırdı.

Teknolojinin ilerlemesi ve dijitalleşmenin artmasıyla finansal bilgiye ulaşım kolaylaştı. Teknoloji finansal okuryazarlık alanında, bireylerin finansal konularda daha fazla bilgiye erişmesine olanak sağladı. Dijital finans araçları, online bankacılık, yatırım uygulamaları, e-öğrenme platformları gibi teknolojik gelişmeler bireylerin bilgiye erişimini kolaylaştırmıştır. Böylece bireylerin finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olması, bilinçli harcamalar yapmalarını teşvik eder ve toplumun tasarruf bilinci eğilimini artırır (Kavas vd., 2021; Pilatin, 2021).

Finansal okuryazarlık kavramının henüz tam anlamıyla oturmuş ve net bir tanımı bulunmamaktadır. Bu finansal okuryazarlık kavramının çok yönlü ve geniş bir perspektife sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Finansal okuryazarlıkla ilgili tanımlara bakıldığında;

- Temel finansal prensipleri anlama, bütçe hazırlama, yatırım opsiyonlarını değerlendirme ve bireysel finansal hedeflere ulaşma konularında bilinçli kararlar alma yetisi.
- Bireylerin finansal piyasalara güvenle katılmasını sağlayacak bilgi ve yetenek seti.
- Bireylerin riskleri değerlendirme, borçlarını etkili bir biçimde yönetme ve finansal sağlığını güvence altına alma becerisi.
- Bireylerin topluma ve ekonomiye katkı sağlamak adına gereken finansal bilgi ve becerilere hakim olma.

Bu tanımlar, finansal okuryazarlığı farklı açılardan ele alır ve genellikle bireylerin finansal konularda bilinçli ve güçlü kararlar alabilme yeteneğini vurgular. Bu bağlamda, finansal okuryazarlık, bireysel ve toplumsal ekonomik refahı artırmak, finansal riskleri etkili bir şekilde yönetmek ve sürdürülebilir finansal davranışları teşvik etmek amacıyla önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Finansal okuryazarlık, bireylerin ulusal ve uluslararası gelişmeleri çok daha kapsamlı ve rahat algılayabilmesine olanak sağlarken, bireyleri hem mantıklı hem de cesaretli kararlar almaya itmekte ve aynı zamanda ekonomik sorunları anlamalarına da yardımcı olmaktadır (Turhan, 2020). Böylece üniversite eğitimine başlayan bireylerin

ailelerinden ayrı yaşamaya başlamaları, finansal sorumluluklarını üstlenmelerini gerektirir. Bu dönemde, harcamalarını gelirleriyle dengelemek, bütçe oluşturmak ve tasarruf yapmak gibi finansal becerileri öğrenme ihtiyacı ortaya çıkar. Bu süreç, bireylerin maddi zorluklarla baş etme ve finansal geleceği hakkında daha bilinçli kararlar alma becerilerini geliştirmesine olanak tanır. Özellikle üniversite yılları, bireylerin finansal okuryazarlık konusunda önemli bir öğrenim dönemidir. Kendi bütçelerini yönetmek, acil durumlar için birikim yapmak ve gelecek planlaması yapmak, finansal okuryazarlık becerilerini artırmak açısından kritiktir. Bu süreçte edinilen finansal deneyimler, bireylerin finansal kararlarını daha bilinçli bir şekilde almasına katkı sağlar. Ancak bu genellikle finansal okuryazarlık dersi almış olmamalarına rağmen edindikleri pratik bilgiler ve deneyimlere dayanır.

Ancak finans dersleri almış bireylerin bilgi birikimiyle finans dersi almamış bireylerin bilgi birikimi kıyaslanamaz. Finans dersleri, bireylerin temel finans kavramlarını anlama, finansal tabloları yorumlama ve finansal analiz yapma yeteneklerini geliştirmelerine katkı sağlar. Bu dersleri alan bireyler, yatırım stratejilerini kavramaya, portföy yönetimi konusunda bilgi sahibi olmaya ve finansal piyasalardaki güncel gelişmeleri takip etmeye yönelik bir avantaj elde ederler. Ancak, finans dersleri almış olmak, sadece teorik bilgiye değil, aynı zamanda pratik deneyimlere dayanan bir uzmanlık seviyesine ulaşma fırsatı sunar. Finans dersleri, bireylere finansal analiz, yatırım stratejileri ve portföy yönetimi gibi konularda derinlemesine bilgi kazandırır. Bu dersler, finansal konularla ilgili karmaşıklıkları anlama ve çözme yeteneğini artırarak bireylere daha geniş bir perspektif sunar. Sistematik bir eğitimle desteklenen finans dersleri, bireyleri finansal okur yazarlık konusunda daha kapsamlı ve derin bir bilgi düzeyine taşır. Pratik deneyimler elbette önemlidir, ancak finans dersleri, bu deneyimleri daha etkili bir şekilde değerlendirmek için bir çerçeve sunar ve bireylere karmaşık finansal konularla daha güvenli bir şekilde başa çıkma becerisi kazandırır.

Finansal okuryazarlık seviyesi yüksek bireyler temel finansal kavramlar, ürünler ve stratejiler hakkında daha geniş bir bilgi havuzuna sahip olma eğilimindedir. Bu bireyler, finansal süreçleri ve riskleri daha iyi anlarlar ve finansal okuryazarlık düzeylerini artırmak adına daha fazla farkındalığa sahiptirler, finansal kararlarını daha bilinçli bir şekilde yönetme konusunda daha donanımlıdır. Finansal okuryazarlık seviyesi yüksek bireyler bütçe planlaması yapma, tasarruf etme, yatırım yapma ve borç yönetimi gibi konularda daha etkili kararlar almalarını sağlar, genellikle finansal hedefler belirleme ve bu hedeflere ulaşmak için stratejiler oluşturma konusunda daha yeteneklidirler. Yatırım konusunda, sigorta seçenekleri ve borçlanma gibi konularda daha bilinçli kararlar almalarını sağlar. Genellikle daha güvenli bir finansal gelecek oluşturma konusunda daha motive ve yeteneklidirler. Gelecekteki finansal eğitim programlarının planlanması, uygulanması ve mevcut sistemdeki eksikliklerin belirlenmesi hâla ele alınması gereken bilgilerdir (Zia vd., 2012).

Finansal okuryazarlık, geniş bir kavram olduğu için çeşitli türleri içermektedir. Bu türler kısaca şöyle tanımlayabiliriz;

Tablo 1. Finansal Okuryazarlık Türleri

Temel finansal okuryazarlık	Bireylerin gelir, gider, bütçe yapma, borç yönetimi ve temel finansal kavramları anlama konularında bilgi sahibi olmalarını içerir.
Yatırım okuryazarlığı	Finansal piyasaların temel prensiplerini, yatırım araçları, risk yönetimi ve portföy yönetimi konularında bilgi sahibi olma yetenekleridir.
Kredi ve borç okuryazarlığı	Kredi puanları, kredi türleri, faiz oranları ve borçların etkili bir şekilde yönetilmesi konularında bilgi sahibi olma becerileridir.
Dijital finansal okuryazarlık	Çevrimiçi bankacılık, dijital cüzdanlar, kripto paralar ve diğer dijital finansal araçlar hakkında bilinçli olma yeteneğidir
İşletme finansları okuryazarlığı	İşletmelerin finansal tablolarını anlama, finansal performanslarını değerlendirme ve işletme performansı konularında bilgi sahibi olma yeteneğidir.
Emeklilik planlama okuryazarlığı	Bireylerin emeklilik için tasarruf yapma, emeklilik planlama ve sosyal güvenlik sistemini anlama yeteneğidir.
Girişimcilik finansı okuryazarlığı	Girişimcilerin iş planlaması, yatırım çekme ve işletme finansmanı konularında bilgi sahibi olmalarını içerir.

4. Yöntem

Yapılan bu araştırmada, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümlerinde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri, finansal algıları ve finans konularındaki davranışları ölçülmüştür. Bu amaçla, finans dersini başarıyla tamamlamış ve finans dersi almamış olan öğrenciler arasında anket formu kullanılarak bir araştırma yürütülmüştür. Anketlere verilen cevaplar SPSS programı kullanılarak Ki Kare ve T-testi yapılmıştır. Bu istatistiksel analizler, elde edilen verilerin değerlendirilmesini sağlayarak, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik öğrencileri arasındaki finansal okuryazarlık farklarını belirlemeye yardımcı olmuştur.

Bu çalışmanın önemi, finans dersini başarıyla tamamlamış öğrencilerle hiç finans dersi almamış öğrencilerin finansal bilgi, algı ve davranışlarını karşılaştırma imkanı sunmaktadır. Araştırma, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda okuyan, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu fakültede sadece Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri bulunmaktadır ve bu iki bölüm birbirleriyle iç içedir. Bu durum, öğrenciler arasında benzer akademik çevrelerin oluşmasına ve dolayısıyla finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyen dış faktörlerin benzerlik göstermesine katkıda bulunabilir. Dolayısıyla, aynı fakültede yer alan bu iki bölümün öğrencilerinin seçimi, araştırmanın sonuçlarının daha kapsamlı ve anlamlı olmasını sağlamaktadır. Bu seçimler, araştırmanın

güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmayı hedeflemektedir.

5. Bulgular

5.1. Demografik ve Sosyoekonomik Bulgular

Ankete katılan bireylerin özelliklerini ve mevcut durumlarını betimleyen demografik sorularına ait verdiği cevaplar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Demografik Bulgular

	Değişken	Frekans
Cinsiyet	Erkek	%38.1
	Kadın	%61.9
Bölüm	Finans ve Bankacılık	%53.7
	Uluslararası Ticaret ve Lojistik	%46.3
Sınıf	2.Sınıf	%29.9
	3.Sınıf	%22.4
	4.Sınıf	%47.8
Aylık Ortalama Gelir	0-1250	%20,9
	1251-2000	%23.1
	2001-5000	%30.6
	5001 ve üzeri	%25.4
Bölge Dağılımı	Karadeniz	%37.3
	Marmara	%26.1
	Güneydoğu Anadolu	%9
	Doğu Anadolu	%11.9
	Diğer	%15,7

Çalışmamıza toplamda 134 öğrenci katıldı. Bu katılımcıların %61.9'u kadın öğrencilerden oluşurken, %38.1'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Bu cinsiyet dağılımındaki farkın sebebi, okulumuzun kadın ağırlıklı bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Anketimize katılanların %46.3'ü, yani toplamda 62 öğrenci Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünde okurken, %53.7'si ise, yani 72 öğrenci Finans ve Bankacılık bölümünde eğitim almaktadır. Mevcut sınıf dağılımına göre, %47.8'lik bir payla toplam 64 birey 4. sınıf öğrencisi iken, %29.9'luk payda ile 40 birey 2. sınıf öğrencisi ve %22,4'lük paya sahip olan 30 birey ise 3. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Finansal okuryazarlık açısından önemli bir faktör olan gelirler tablosuna baktığımızda, gelir aralıklarının dağılımı şu şekildedir: 2000-5000 TL arasında gelire sahip olan 41 öğrenci %30.6'lık bir paya sahiptir. 5000 TL ve üzeri gelire sahip olan 34 öğrenci ise %25.4'lük bir payı temsil eder. 1250-2000 TL aralığında gelire sahip olan 31 öğrenci %23.1'lik bir paya sahiptir. Son olarak, 0-1250 TL arasında gelire sahip olan 28 öğrenci ise %20.9'luk bir paya denk gelmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin yaşadığı bölgelere ilişkin dağılıma baktığımızda, %37.3'lük bir paya sahip olan 50 öğrenci Karadeniz bölgesinde yaşıyor. Bu durumun temel sebebi, okulumuzun Rize'de bulunmasıdır. %26.1'lik bir paya sahip olan 35 öğrenci

Marmara bölgesinde yaşıyor. %11.9'luk bir paya sahip olan 16 öğrenci ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamaktadır. Diğer öğrenciler ise farklı bölgelerde yaşamaktadır. Bu soruya cevap veren öğrenciler, okul dönemi dışında yaşadıkları bölgeleri işaretlemişlerdir.

Çalışmamızın bu kısmında ankete katılan öğrencilerin finansal okuryazarlığın temelinde olan ve bu konunun tespiti başlangıcında olan birkaç soru ve ardından öğrencilerin temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım konuları hakkında ki bilgilerini ölçerek finansal okuryazarlığını ve bu iki bölüm arasında ki farkı ortaya koymaya çalışan sorular aşağıda belirtilen tablolarda da belirtilmiştir.

Buna göre Tablo 3'te yatırım hesabı olması durumuna göre öğrenciler ele alınmıştır.

Tablo 3. Yatırım Hesabı Olması Durumu

Yatırım Hesabı	Evet	Hayır	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	41	31	72	14,689	1	,000
FB içerisindeki oran	%56,9	%43,1	%100			
UTL içerisindeki sayı	15	47	62			
UTL içerisindeki oran	%24,2	%75,8	%100			
Toplam içerisindeki sayı	56	78	134			
Toplam içerisindeki oran	%41,8	%58,2	%100			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %56.9'unu oluşturan 41 öğrencinin yatırım hesabı bulunurken, %43.1'lik kısmını oluşturan 31 öğrencinin yatırım hesabı bulunmamaktadır. %24.2'lik kısmını oluşturan 15 Uluslararası Ticaret ve Lojistik öğrencisinin yatırım hesabı bulunurken, %75.8'lik kısmını oluşturan 47 öğrencinin yatırım hesabı bulunmamaktadır. Finans ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin almış olduğu finansal dersler yatırım konusunda bilinçlenmelerine sebep olmuştur. Tablo 1'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin yatırım hesabı açma durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p < 0,000$). Buna örnek olarak EK1'de belirtilen portföy analizi dersi gösterilebilir.

Tablo 4'te kredi kartı kullanma durumuna göre analiz yapılmıştır.

Tablo 4. Kredi Kartı Kullanma Durumu

Kredi Kartı	Evet	Hayır	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	44	28	72	,129	1	,428
FB içerisindeki oran	61,1%	38,9%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	36	26	62			
UTL içerisindeki oran	58,1%	41,9%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	80	54	134			
Toplam içerisindeki oran	59,7%	40,3%	100,0%			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %61,1'ni oluşturan 44 öğrencinin kredi kartı bulunurken, %38,9'luk kısmını oluşturan 28 öğrencinin kredi kartı bulunmamaktadır. %58,1'lik kısmını oluşturan 36 Uluslararası

Ticaret ve Lojistik öğrencisinin kredi kartı bulunurken, %41,9'luk kısmını oluşturan 26 öğrencinin kredi kartı bulunmamaktadır. Üniversite öğrencilerinin devletten almış olduğu burs veya kredi sayesinde çoğu öğrenci kredi kartı kullanmaktadır. Tablo 4'te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin kredi kartına sahip olma durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,000$).

Tablo 5'te kredi kartı sayısına göre analiz yapılmıştır.

Tablo 5. Kredi Kartı Adedi

Kredi Kartı Adedi	1-3	3-5	Hiç	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	42	3	27	72	2,539	2	,281
FB içerisindeki oran	58,3%	4,2%	37,5%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	32	7	23	62			
UTL içerisindeki oran	51,6%	11,3%	37,1%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	74	10	50	134			
Toplam içerisindeki oran	55,2%	7,5%	37,3%	100,0%			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %58,3'nü oluşturan 42 öğrencinin 1-3 arasında kredi kartı, %4,2'lik kısmını oluşturan 3 öğrencinin 3-5 arasında kredi kartı bulunurken, %37,5'lik kısmını oluşturan 27 Finans ve Bankacılık öğrencisinin hiç kredi kartı bulunmamaktadır. UTL bölümü öğrencilerinin %51,6'luk kısmını oluşturan 32 öğrencinin 1-3 arasında kredi kartı, %11,3'lük kısmını oluşturan 7 öğrencinin 3-5 arasında kredi kartı bulunurken, %37,1'lik kısmını oluşturan 23 UTL bölümü öğrencilerinin hiç kredi kartı bulunmamaktadır. Üniversite öğrencileri, geçimlerini sağlamak amacıyla birçok kredi kartı kullanmaktadır. Ancak, asıl önemli olan bu kredi kartlarının ne kadar etkin bir şekilde kullanıldığıdır. Bu nedenle Tablo 5'te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin kredi kartı adedi durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,000$).

Tablo 6'da internet bankacılığını kullanma durumuna göre analiz yapılmıştır.

Tablo 6. İnternet Bankacılığını Etkin Kullanma Durumu

İnternet bankacılığı	Evet	Hayır	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	70	2	72	,207	1	,556
FB içerisindeki oran	97,2%	2,8%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	61	1	62			
UTL içerisindeki oran	98,4%	1,6%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	131	3	134			
Toplam içerisindeki oran	97,8%	2,2%	100,0%			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %97,2'sini oluşturan 70 öğrencinin internet bankacılığını etkin kullanırken, %2,8'lik kısmını oluşturan 2 öğrencinin internet bankacılığını etkin kullanmamaktadır. %98,4'lük kısmını oluşturan 61 Uluslararası Ticaret ve Lojistik öğrencisi internet bankacılığını etkin

kullanırken, %1,6'lık kısmını oluşturan 1 öğrencinin internet bankacılığını etkin kullanmamaktadır. Günümüzün teknoloji çağında, akıllı cep telefonlarının yaygın kullanımı, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri arasındaki öğrenci profillerinin benzerlik göstermesine katkıda bulunmuştur. Böylece Tablo 6'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin internet bankacılığını etkin kullanma durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,000$).

Tablo 7'de tasarruf durumuna göre analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 7. Gelir İçerisinde Tasarrufun Payı

Tasarruf	%25 - %50	%5 - %25	%5 ve daha az	Hiç	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	7	19	23	23	72	5,095	3	,165
FB içerisindeki oran	9,7	26,4	31,9	31,9	100			
UTL içerisindeki sayı	2	11	20	29	62			
UTL içerisindeki oran	3,2	17,7	32,3	46,8	100			
Toplam içerisindeki sayı	9	30	43	52	134			
Toplam içerisindeki oran	6,7	22,4	32,1	38,8	100			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %9,7'sini oluşturan 7 öğrencinin %25 ila %50 arası arasında gelirini tasarrufa ayırırken, %26,4'lük kısmını oluşturan 19 öğrencinin %5 ila %25, %31,9'lük kısmını oluşturan 23 öğrencinin %5 ve daha az, %31,9'lük kısmını oluşturan 23 öğrenci ise gelirini hiç tasarrufa ayırmamaktadır. UTL bölümü öğrencilerinin %3,2'lik kısmını oluşturan 2 öğrencinin %25 ila %50 arası arasında gelirini tasarrufa ayırırken, %17,7'lik kısmını oluşturan 11 öğrencinin %5 ila %25, %32,3'lük kısmını oluşturan 20 öğrencinin %5 ve daha az, %46,8'lik kısmını oluşturan 29 öğrenci ise gelirini hiç tasarrufa ayırmamaktadır. Geleneksel bir Geleneksel bir uygulama olan para biriktirme, geniş bir kesim tarafından gerçekleştirilen bir pratiktir. Bu nedenle, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri arasındaki oranlar benzerlik göstermektedir. Ancak Tablo 7'ye bakıldığında FB öğrencilerinin UTL öğrencilerine göre azda olsa daha fazla tasarruf yaptığı görülmektedir. Bu nedenle Tablo 7'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin tasarruf yapma durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,000$).

Tablo 8'de yatırımın gelir içerisindeki payı durumuna göre sonuçlar gösterilmektedir. Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %8,3'ünü oluşturan 6 öğrencinin %25 ila %50 arası arasında gelirini yatırıma ayırırken, %27,8'lik kısmını oluşturan 20 öğrencinin %5 ila %25, %30,6'lık kısmını oluşturan 22 öğrencinin %5 ve daha az, %33,3'lük kısmını oluşturan 24 öğrenci ise gelirini hiç yatırıma ayırmamaktadır.

Tablo 8. Yatırımın Gelir İçerisindeki Payı

Yatırım	%25 ila %50 arası	%5 ila %25 arası	%5 ve daha az	Hiç	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	6	20	22	24	72	9,202	3	,027
FB içerisindeki oran	8,3%	27,8%	30,6%	33,3%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	2	9	15	36	62			
UTL içerisindeki oran	3,2%	14,5%	24,2%	58,1%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	8	29	37	60	134			
Toplam içerisindeki oran	6,0%	21,6%	27,6%	44,8%	100,0%			

UTL bölümü öğrencilerinin %3,2'lik kısmını oluşturan 2 öğrencinin %25 ila %50 arası arasında gelirini yatırıma ayırırken, %14,5'lik kısmını oluşturan 9 öğrencinin %5 ila %25, %24,2'lik kısmını oluşturan 15 öğrencinin %5 ve daha az, %58,1'lik kısmını oluşturan 36 öğrenci ise gelirini hiç yatırıma ayırmamaktadır. Tablo 8'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin yatırım yapma durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$). FB öğrencilerinin, UTL öğrencilerine göre EK1'de belirtilen dersler dolayısıyla anlamlı farklılaştığı söylenebilir.

5.2. Likert Analiz Sonuçları

Bu bölümde anket çalışmamızdaki likert yöntem ile hazırlanmış sorular bulunmaktadır. Likert yöntemle hazırlanmış toplamda 25 soru bulunmaktadır. Aşağıda ki her soru için T-Testi ve Ki Kare Testi uygulanıp iki bölüm arasında ki finansal okuryazarlık konusuna anlam kazandırmaya çalışılmıştır. Likert yöntem ile sorulan bu soruda araştırmaya katılanlardan beklenti şu yönde belirtilmiştir: "Enflasyon, paranın satın alma gücünü azaltır." Bu ifadeye verdikleri yanıtı belirlemeleri için "Doğru", "Yanlış" veya "Fikrim Yok" seçeneklerinden birini kullanmaları istenmiştir.

Tablo 9'da enflasyonla ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 9. Enflasyonun Paranın Satın Alma Gücüne Etkisi

	Hayır	Fikrim Yok	Evet	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	3	5	64	72	1,818	2	,403
FB içerisindeki oran	4,2%	6,9%	88,9%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	4	8	50	62			
UTL içerisindeki oran	6,5%	12,9%	80,6%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	7	13	114	134			
Toplam içerisindeki oran	5,2%	9,7%	85,1%	100,0%			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %4,2'sini oluşturan 3 öğrencinin Yanlış, %6,9'luk kısmını oluşturan 5 öğrencinin Fikrim Yok, %88,9'luk kısmını oluşturan 64 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise Doğru cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %6,5'ini oluşturan 4 öğrencinin Yanlış, %12,9'luk

kısmını oluşturan 8 öğrencinin *Fikrim Yok*, %80,6'lık kısmını oluşturan 50 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bilindiği üzere, ülkemizde enflasyonist bir dönem yaşandığı için, bu soru çoğu insan tarafından doğru bilinmektedir. Bu nedenle, iki bölüm arasında verilen doğru cevaplar birbirine yakındır. Ancak FB öğrencilerinin %88,9 oranında, UTL öğrencilerine göre daha fazla doğru cevabını vermiştir. Tablo 9'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,000$).

Tablo 10'da enflasyon oranı piyasadaki faiz oranı ve kredi kullanımıyla ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 10. Enflasyon Oranı Piyasadaki Faiz Oranı ve Kredi Kullanımı

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	20	18	34	72	8,058	2	,018
FB içerisindeki oran	27,8%	25,0%	47,2%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	18	28	16	62			
UTL içerisindeki oran	29,0%	45,2%	25,8%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	38	46	50	134			
Toplam içerisindeki oran	28,4%	34,3%	37,3%	100,0%			

Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlı mıdır sorusuna ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %27,8'ini oluşturan 20 öğrencinin *Yanlış*, %25'lik kısmını oluşturan 18 öğrencinin *Fikrim Yok*, %47,2'lik kısmını oluşturan 34 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %29'unu oluşturan 18 öğrencinin *Yanlış*, %45,2'lik kısmını oluşturan 28 öğrencinin *Fikrim Yok*, %25,8'lik kısmını oluşturan 16 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bu sonuç, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümleri öğrencileri arasındaki ekonomi ve finans alanındaki eğitim farklılıklarının belirleyici olduğunu işaret etmektedir. FB öğrencilerinin, genel olarak ekonomi ve finans konularında yoğunlaşan ders müfredatlarından kaynaklı olarak, bu alandaki bilgi ve anlayış düzeylerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu durum, öğrencilerin aldıkları eğitimin, ekonomi ve finans konularında daha başarılı olmalarına doğrudan katkı sağladığını göstermektedir. Böylece Tablo 10'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 11'da kredi kartı toplam borcu ödeme durumu ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 11. Kredi Kartı Toplam Borcu Ödeme Durumu

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	13	11	48	72	8,337	2	,015
FB içerisindeki oran	18,1%	15,3%	66,7%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	18	18	26	62			
UTL içerisindeki oran	29,0%	29,0%	41,9%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	31	29	74	134			
Toplam içerisindeki oran	23,1%	21,6%	55,2%	100,0%			

Kredi kartı asgari borcu ödeme durumunda kalan tutara faiz taahhuk ettirilmesi noktasında bilgiyi ölçen soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %18,1'ini oluşturan 13 öğrencinin *Yanlış*, %15,3'lük kısmını oluşturan 11 öğrencinin *Fikrim Yok*, %66,7'lik kısmını oluşturan 48 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %29'unu oluşturan 18 öğrencinin *Yanlış*, %29'unu oluşturan 18 öğrencinin *Fikrim Yok*, %41,9'luk kısmını oluşturan 26 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Kredi kartlarının kullanımıyla ilgili önemli olan, kredi kartı sayısının değil, bilinçli kullanımın düzeyidir. Bu bilinç düzeyi genellikle kredi kartının doğru kullanımıyla ilgilidir. Finans ve Bankacılık öğrencileri, aldıkları eğitimlerin etkisiyle kredi kartlarını bilinçli bir şekilde kullanma konusunda daha hassas olabilirler. Bu durum, kredi kartı kullanımının bilinçli ve etkin bir şekilde yönetilmesinin, finansal eğitimin önemli bir sonucu olduğunu göstermektedir. Tablo 11'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$).

Tablo 12'de borsa bilgisi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 12. BİST'te Sadece Hisse Senedi Alım-Satımı Yapılır

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	48	12	12	72	30,180	2	,000
FB içerisindeki oran	66,7%	16,7%	16,7%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	12	24	26	62			
UTL içerisindeki oran	19,4%	38,7%	41,9%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	60	36	38	134			
Toplam içerisindeki oran	44,8%	26,9%	28,4%	100,0%			

Ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %66,7'sini oluşturan 48 öğrencinin *Yanlış*, %16,7'lik kısmını oluşturan 12 öğrencinin *Fikrim Yok*, %16,7'lik kısmını oluşturan 12 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %19,4'ünü oluşturan 12 öğrencinin *Yanlış*, %38,7'sini oluşturan 24 öğrencinin *Fikrim Yok*, %41,9'luk kısmını oluşturan 26 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bu soruda, FB öğrencileri %66,7 gibi yüksek bir oranda doğru cevabını vermiştir. Bunun en büyük etkisi, EK1'de belirtilen derslerden; Finansal Piyasalar

ve Kurumlar, Sermaye Piyasaları, Portföy Analizi ve Emtia Piyasaları gibi dersler sayesinde FB öğrencilerinin bu soru üzerindeki finansal okuryazarlığını daha yüksek bir seviyeye çıkarmış olmalarıdır. Böylece Tablo 12’de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$). Bu sonuçlar FB öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Tablo 13’te altın ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 13. Ons, Kıymetli Madenlerin Ölçü Birimi Sorusu

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	4	10	58	72	14,353	2	,001
FB içerisindeki oran	5,6%	13,9%	80,6%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	6	25	31	62			
UTL içerisindeki oran	9,7%	40,3%	50,0%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	10	35	89	134			
Toplam içerisindeki oran	7,5%	26,1%	66,4%	100,0%			

Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir sorusuna ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %5,6’sını oluşturan 4 öğrencinin *Yanlış*, %13,9’luk kısmını oluşturan 10 öğrencinin *Fikrim Yok*, %80,6’lık kısmını oluşturan 58 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %9,7’sini oluşturan 6 öğrencinin *Yanlış*, %40,3’ünü oluşturan 25 öğrencinin *Fikrim Yok*, %50’lik kısmını oluşturan 31 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Finans ve Bankacılık bölümü öğrencileri, genellikle finansal terimler, yatırım araçları, piyasa analizi gibi konuları daha detaylı bir şekilde öğrenmektedir. Bu nedenle, ons gibi kıymetli madenlerin ölçü birimleri gibi temel finansal kavramlar hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları için, Tablo 13’te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 14’te kripto varlıklarla ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 14. Kripto Varlık Bilgi Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	2	25	45	72	22,872	2	,000
FB içerisindeki oran	2,8%	34,7%	62,5%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	17	27	18	62			
UTL içerisindeki oran	27,4%	43,5%	29,0%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	19	52	63	134			
Toplam içerisindeki oran	14,2%	38,8%	47,0%	100,0%			

Kripto varlık bilgi düzeyini ölçmeye yönelik soruya ankete katılan öğrencilerden

Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %2,8'ini oluşturan 2 öğrencinin *Yanlış*, %34,7'lik kısmını oluşturan 25 öğrencinin *Fikrim Yok*, %62,5'lik kısmını oluşturan 45 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %27,4'ünü oluşturan 17 öğrencinin *Yanlış*, %43,5'ini oluşturan 27 öğrencinin *Fikrim Yok*, %29'luk kısmını oluşturan 18 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Finans ve Bankacılık bölümü öğrencileri, genellikle dijital para birimleri ve kripto para piyasaları gibi konulara odaklanırken, Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü öğrencileri daha çok dış ticaret operasyonları ve lojistik yönetimi gibi alanlara odaklanır. Böylece, Finans ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin kripto paralar konusunda daha bilgili oldukları görülmektedir. Bu nedenle Tablo 14'te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 15'te tahvil, bono ve yatırım fonları ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 15. Tahvil, Bono, Yatırım Fonları

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	8	18	46	72	27,741	2	,000
FB içerisindeki oran	11,1%	25,0%	63,9%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	21	29	12	62			
UTL içerisindeki oran	33,9%	46,8%	19,4%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	29	47	58	134			
Toplam içerisindeki oran	21,6%	35,1%	43,3%	100,0%			

Tahvil, bono, yatırım fonlarıyla ilgili bilgi düzeyini ölçmeye yönelik soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %11,1'ini oluşturan 8 öğrencinin *Yanlış*, %25'lik kısmını oluşturan 18 öğrencinin *Fikrim Yok*, %63,9'luk kısmını oluşturan 46 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %33,9'unu oluşturan 21 öğrencinin *Yanlış*, %46,8'ini oluşturan 29 öğrencinin *Fikrim Yok*, %19,4'lük kısmını oluşturan 12 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bu durumda, Finans ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü öğrencilerine göre finansal araçlar ve yatırım seçenekleri konusunda daha bilgili oldukları görülmektedir. Bu sonuç, her iki bölümün müfredatındaki derslerin ve içeriklerin farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Böylece Tablo 15'te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 16'da işlem ücreti bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 16. İşlem Ücreti Bilgi Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	60	9	3	72	12,433	2	,002
FB içerisindeki oran	83,3%	12,5%	4,2%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	35	16	11	62			
UTL içerisindeki oran	56,5%	25,8%	17,7%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	95	25	14	134			
Toplam içerisindeki oran	70,9%	18,7%	10,4%	100,0%			

İşlem ücreti bilgi düzeyine yönelik sorulara ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %83,3'ünü oluşturan 60 öğrencinin *Yanlış*, %12,5'lik kısmını oluşturan 9 öğrencinin *Fikrim Yok*, %4,2'lik kısmını oluşturan 3 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %56,5'ini oluşturan 35 öğrencinin *Yanlış*, %25,8'ini oluşturan 16 öğrencinin *Fikrim Yok*, %17,7'lik kısmını oluşturan 11 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. FB öğrencilerinin %83,3 gibi yüksek bir oranda, UTL öğrencilerine göre daha fazla doğru cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum, EK1'de belirtilen Bankacılığa Giriş ve Temel Bankacılık Hizmetleri ve Ürünler gibi derslerin, FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki finansal okuryazarlığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle Tablo 16'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$).

Tablo 17'de IBAN bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 17. IBAN

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	14	7	51	72	,363	2	,834
FB içerisindeki oran	19,4%	9,7%	70,8%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	11	8	43	62			
UTL içerisindeki oran	17,7%	12,9%	69,4%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	25	15	94	134			
Toplam içerisindeki oran	18,7%	11,2%	70,1%	100,0%			

IBAN'ın uluslararası banka hesap numarası olması ile ilgili soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %19,4'ünü oluşturan 14 öğrencinin *Yanlış*, %9,7'lik kısmını oluşturan 7 öğrencinin *Fikrim Yok*, %70,8'lik kısmını oluşturan 51 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %17,7'sini oluşturan 11 öğrencinin *Yanlış*, %12,9'luk kısmını oluşturan 8 öğrencinin *Fikrim Yok*, %69,4'lük kısmını oluşturan 43 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. EFT ve havale gibi günlük finansal işlemlerde kullanılan IBAN çoğu insan tarafından bilinmektedir. Bundan dolayı her iki bölüm öğrencileri de yüksek oranda doğru cevabını vermiştir. Bu nedenle Tablo 17'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü

öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır. ($p>0,000$).

Tablo 18'de EFT bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 18. EFT

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	43	5	24	72	12,674	2	,002
FB içerisindeki oran	59,7%	6,9%	33,3%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	18	7	37	62			
UTL içerisindeki oran	29,0%	11,3%	59,7%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	61	12	61	134			
Toplam içerisindeki oran	45,5%	9,0%	45,5%	100,0%			

EFT aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için mi kullanılır sorusuna ankete katılan öğrencilerden FB öğrencilerinin %59,7'sini oluşturan 43 öğrencinin *Yanlış*, %6,9'luk kısmını oluşturan 5 öğrencinin *Fikrim Yok*, %33,3'lük kısmını oluşturan 24 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %29'unu oluşturan 18 öğrencinin *Yanlış*, %11,3'ünü oluşturan 7 öğrencinin *Fikrim Yok*, %59,7'lik kısmını oluşturan 37 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. EFT ve havale genellikle karıştırılan bankacılık terimleridir. Bu temel bankacılık sorusu, FB bölümü öğrencilerinin, EK1'de belirtilen Bankacılığa Giriş ve Temel Bankacılık Hizmetleri ve Ürünleri gibi derslerden daha fazla bilgi sahibi olmaları nedeniyle UTL bölümü öğrencilerine kıyasla daha doğru cevaplar vermesine neden olmuştur. Böylece Tablo 18'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 19'da internet bankacılığı bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 19. İnternet Bankacılığı Kredi Başvurusu

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	0	8	64	72	9,093	2	,011
FB içerisindeki oran	0,0%	11,1%	88,9%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	3	16	43	62			
UTL içerisindeki oran	4,8%	25,8%	69,4%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	3	24	107	134			
Toplam içerisindeki oran	2,2%	17,9%	79,9%	100,0%			

İnternet bankacılığı üzerinden kredi başvurusu yapılabilir mi şeklindeki soruya soruya FB öğrencilerinden %0 öğrenci *Yanlış* cevabını, %1,1'lik kısmını oluşturan 8 öğrencinin *Fikrim Yok*, %88,9'luk kısmını oluşturan 64 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %4,8'ini oluşturan 3 öğrencinin

Yanlış, %25,8'ini oluşturan 16 öğrencinin *Fikrim Yok*, %69,4'lük kısmını oluşturan 43 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında, Finans ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin hiçbiri yanlış cevabını vermemiştir. Böylece, Tablo 19'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$). FB bölümünün UTL bölümünden farklı olarak, EK1'de belirtilen Bankacılıkta Aktif Pasif ve Kredi Talep Değerleme ve Tahsisi gibi derslerin finansal okuryazarlığa olan etkisi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 20'de bilanço bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 20. Bilanço Bilgisi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	0	11	61	72	23,499	2	,000
FB içerisindeki oran	0,0%	15,3%	84,7%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	6	27	29	62			
UTL içerisindeki oran	9,7%	43,5%	46,8%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	6	38	90	134			
Toplam içerisindeki oran	4,5%	28,4%	67,2%	100,0%			

Bilanço, "belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi mi gösterir" şeklindeki soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinden %0 öğrenci *Yanlış*, %15,3'lük kısmını oluşturan 11 öğrencinin *Fikrim Yok*, %84,7'lik kısmını oluşturan 61 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %9,7'sini oluşturan 6 öğrencinin *Yanlış*, %43,5'ini oluşturan 27 öğrencinin *Fikrim Yok*, %46,8'lik kısmını oluşturan 29 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Finans ve Bankacılık bölümü öğrencileri, %84,7 gibi çok yüksek bir oranda doğru cevabını vermiştir. Bu soruda bu kadar yüksek oranda doğru yanıt alınması, EK1'de belirtilen "Genel Muhasebe" ve "Finansal Tablolar Analizi" derslerinin önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle Tablo 20'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$).

Tablo 21'de borç özsermaye bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 21. Borç Öz Sermaye Toplam Varlık Bilgi Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	40	17	15	72	17,457	2	,000
FB içerisindeki oran	55,6%	23,6%	20,8%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	13	21	28	62			
UTL içerisindeki oran	21,0%	33,9%	45,2%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	53	38	43	134			
Toplam içerisindeki oran	39,6%	28,4%	32,1%	100,0%			

“Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL midir” şeklindeki soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %55,6'sını oluşturan 40 öğrencinin *Yanlış*, %23,6'lık kısmını oluşturan 17 öğrencinin *Fikrim Yok*, %20,8'lik kısmını oluşturan 15 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %21'ini oluşturan 13 öğrencinin *Yanlış*, %33,9'unu oluşturan 21 öğrencinin *Fikrim Yok*, %45,2'lik kısmını oluşturan 28 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Finansal tablolarla ilgili sayısal verilere dayalı bu soruda, Finans ve Bankacılık öğrencilerinin daha yüksek doğru cevabını vermiştir. Bu durum EK1'de belirtilen Finansal Tablolar Analizi, Muhasebe ve Fon Yönetimi derslerinin etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle Tablo 21'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p<0,000$).

Tablo 22'de tahvil bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 22. Tahvil Bilgi Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	33	18	21	72	27,258	2	,000
FB içerisindeki oran	45,8%	25,0%	29,2%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	4	34	24	62			
UTL içerisindeki oran	6,5%	54,8%	38,7%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	37	52	45	134			
Toplam içerisindeki oran	27,6%	38,8%	33,6%	100,0%			

“Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak mı olmuş olursunuz?” şeklindeki soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %45,8'ini oluşturan 33 öğrencinin *Yanlış*, %25'lik kısmını oluşturan 18 öğrencinin *Fikrim Yok*, %29,2'lik kısmını oluşturan 21 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %6,5'ini oluşturan 4 öğrencinin *Yanlış*, %54,8'ini oluşturan 34 öğrencinin *Fikrim Yok*, %38,7'lik kısmını oluşturan 24 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Bu soruda, Finans ve Bankacılık öğrencilerinin daha fazla doğru cevabını vermesi, EK1'de belirtilen birçok dersin etkisiyle açıklanabilir. Özellikle finansal yönetim, portföy analizi ve fon yönetimi gibi dersler, Finans ve Bankacılık öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin Uluslararası Ticaret ve Lojistik öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle Tablo 22'de gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p<0,000$).

Tablo 23'te hisse seendi bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 23. Hisse Seendi Bilgi Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	25	13	34	72	12,286	2	,002
FB içerisindeki oran	34,7%	18,1%	47,2%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	7	23	32	62			
UTL içerisindeki oran	11,3%	37,1%	51,6%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	32	36	66	134			
Toplam içerisindeki oran	23,9%	26,9%	49,3%	100,0%			

“Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı mı elde edersiniz?” şeklindeki soruya ankete katılan öğrencilerden FB öğrencilerinin %34,7'sini oluşturan 25 öğrencinin *Yanlış*, %18,1'lik kısmını oluşturan 13 öğrencinin *Fikrim Yok*, %47,2'lik kısmını oluşturan 34 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %11,3'ünü oluşturan 7 öğrencinin *Yanlış*, %37,1'ini oluşturan 23 öğrencinin *Fikrim Yok*, %51,6'lık kısmını oluşturan 32 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Tablo 23'teki bulgulara göre, her iki bölümün çoğunlukla yanlış cevabını verdiği ancak FB bölümü öğrencilerinin UTL bölümü öğrencilerine göre daha fazla doğru cevabını verdiği görülmektedir. Böylece Tablo 29'da gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$).

Tablo 24'te risk bilgi düzeyi ile ilgili analiz sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 24. Hisse Senedi Tahvil Risk Düzeyi

	Yanlış	Fikrim Yok	Doğru	Toplam	Value	df	P
FB içerisindeki sayı	11	24	37	72	17,313	2	,000
FB içerisindeki oran	15,3%	33,3%	51,4%	100,0%			
UTL içerisindeki sayı	4	43	15	62			
UTL içerisindeki oran	6,5%	69,4%	24,2%	100,0%			
Toplam içerisindeki sayı	15	67	52	134			
Toplam içerisindeki oran	11,2%	50,0%	38,8%	100,0%			

“Hisse senedi yatırımı tahvil yatırıma kıyasla daha riskli bir yatırım türü müdür?” şeklindeki soruya ankete katılan öğrencilerden Finans ve Bankacılık öğrencilerinin %15,3'ünü oluşturan 11 öğrencinin *Yanlış*, %33,3'lük kısmını oluşturan 24 öğrencinin *Fikrim Yok*, %51,4'lük kısmını oluşturan 37 Finans ve Bankacılık öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. UTL bölümü öğrencilerinin %6,5'ini oluşturan 4 öğrencinin *Yanlış*, %69,4'ünü oluşturan 43 öğrencinin *Fikrim Yok*, %24,2'lik kısmını oluşturan 15 UTL öğrencisi ise *Doğru* cevabını vermiştir. Verilen cevaplara bakıldığında, Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü öğrencilerinin genellikle bu soruda bir fikir beyan etmedikleri, ancak Finans ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin çoğunlukla doğru cevabını verdiği gözlemlenmektedir. Bu durum, Portföy Analizi, Fon Yönetimi, Sermaye Piyasaları gibi

derslerin etkisini yeniden göstermektedir. Bu nedenle Tablo 24'te gösterilen Ki-Kare anlamlılık testine göre FB bölümü öğrencilerinin bu soru üzerindeki durumu UTL bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. ($p < 0,000$). Bu sonuçlar aldıkları dersler itibariyle FB öğrencilerinin UT öğrencilerine göre finansal okuryazarlık noktasından daha bilinçli olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

6. Tartışma ve Sonuç

Finans ve Bankacılık bölümü ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünün finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilen bu çalışmada, iki bölüme demografik sorular haricinde 23 adet soru yöneltilmiştir. Bu sorulara toplamda 134 öğrenci katılmış olup, katılanlardan %61.9'u kadın, %38.1'i erkektir. Ankete katılan öğrencilerden %47.8'i 4. sınıf olup, %22.4'ü 3. sınıf %29.9'u ise 2. sınıftır.

Ankette oluşturulan sorular demografik özellikler dışında 5 konudan oluşmaktadır. Bunlar Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Finansal Tablolar ve Yatırım konularıdır. Anket sonuçları T Testi ve Ki Kare testleri ile incelenmiş olup, Finans ve Bankacılık bölümünün finans ve bankacılık üzerine EK1 de belirtilen dersleri almış olması sayesinde finansal okuryazarlık düzeyinin Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümüne göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü öğrencilerinin genel kültür seviyesinde sorulmuş olan soruları doğru cevaplaması tespit edilmiştir. Çalışmanın bulguları, Finans ve Bankacılık ile Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümlerindeki öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri arasında belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, çalışmadan elde edilen sonuçlara dayanarak çözüm ve politika önerileri geliştirilebilir.

Öncelikle, finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olduğu Finans ve Bankacılık bölümünde sunulan derslerin etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, diğer bölümlerde de finansal okuryazarlık düzeyini artırmak amacıyla benzer içerikte dersler veya eğitim programları düzenlenebilir. Üniversitelerin tüm bölümlerine finansal okuryazarlığı artıracak dersler veya özel olarak finansal okuryazarlık dersi konulabilir. Çünkü finansal okuryazarlık sadece bireylerin finansal özgürlüğe kavuşması açısından değil ülkenin tasarruf ve yatırım seviyesinin gelişmesi açısından da önemlidir. Özellikle, Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünde genel kültür seviyesindeki soruların doğru cevaplanması, finansal konularda ek eğitim veya farkındalık programlarının uygulanmasının gerekliliğini göstermesi bakımından önemlidir.

Ayrıca, çalışmanın kısıtları ve geliştirilebilirlikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışma sadece bir üniversitenin iki bölümü için uygulanmıştır. Benzer çalışmalar diğer üniversiteler ve bölümler arasında da yapılabilir. Bu durum, finansal okuryazarlık düzeyini daha iyi değerlendirebilmek için farklı ölçütler veya yöntemlerin kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, finansal okuryazarlık düzeyini artırmak ve finansal bilgiye erişimi genişletmek için daha kapsamlı eğitim programları ve farkındalık kampanyaları geliştirilmelidir. Ayrıca, gelecekteki

araştırmalarda örneklem çeşitliliği ve daha detaylı analizlerin yapılması, bu konudaki bilgiyi daha da artırabilir ve çözüm odaklı politikaların oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

Çıkar Çatışması

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Teşekkür

Bu araştırmayı mümkün kılmak için zamanını ve uzmanlığını cömertçe bağışlayan Doç. Dr. Abdulmuttalip Pilatin'e teşekkür ediyoruz.

Onay Formu

26.04.2024 tarihinde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nden 167 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Teşekkür

Bu çalışma için herhangi bir finansman desteği alınmamıştır.

ORCID

^a Murat Bakır, <https://orcid.org/0009-0006-5341-5439>

^b Yasemin Abdi, <https://orcid.org/0009-0009-5122-5617>

KAYNAKÇA

- Aba Şenbayram, E. (2019). Finansal Okuryazarlık: Harran Üniversitesi Suroç Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Econharran*, 3(3), 1-21.
- Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 585-599.
- Biçer, E. B., & Altan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1501-1517.
- Çam, A. V., & Barut, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi Ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Global Journal Of Economics And Business Studies*, 4(7), 63-72.
- Dalma, N., Çifçi, G., & Ekşi, İ. H. (2022). Finansal Okur-Yazarlık Ve Kripto Para Okur-Yazarlık Düzeyi İle Mobil Bankacılık Kullanımı Arasındaki İlişki. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 71-84. <https://doi.org/10.46482/Ebyuibfdergi.1214920>
- Engels, C., Kumar, K. & Philip, D. (2020). Financial Literacy And Fraud Detection. *The European Journal Of Finance*, 26(4-5), 420-442.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A., & Sönmez, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-125. <https://doi.org/10.18037/Ausbd.00957>

- Ergün B., Şahin A., & Ergin E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34).
- Gümüş, U.T. & Pailer, K. M. (2019). Öğrencilerin finans dersialma durumunun finansal okur yazarlık seviyesine etkisi: Bir Nazilli örneği. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1495-1516. DOI: 10.26466/opus.553171
- Güvenç, H. (2017). Öğretim Programlarımızda Finansal Okuryazarlık. *İlköğretim Online*, 16(3), 935-948. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.330233>
- Kavas, Y. B., & Erkan, M. K. (2022). Bireysel Yatırımcıların Finansal Okuryazarlık ve Finansal Risk Alma Toleransı. *Ekev Akademi Dergisi*, (89), 379-399.
- Kılıç, Y., Ata, H. A., & H.Seyrek, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, (66), 129-150. <https://doi.org/10.25095/mufad.396535>
- Kocabıyık, T., & Teker, T. (2018). Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 117-144. <https://doi.org/10.30692/Sisad.440645>
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, (68), 113-134. <https://doi.org/10.25095/Mufad.396629>
- Pilatin, A. (2021). Tüketicilerin kredi kartı kullanımını etkileyen faktörler: Ordu ili örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 1400-1426. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.739952>.
- Pilatin, A. (2022). In The Context of Behavioral Finance, Do Investor Characteristics Affect Stock Holding Period?. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(25), 244-266. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2022.011>
- Pilatin, A. (2023). The Impact of Political and Economic Developments on Stock Investors Decisions: Evidence from Turkey. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 511-538. <https://doi.org/10.26745/ahbvuidfd.1179683>
- Sumer, S., & Gövdeli, T. (2020). Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Davranış Üzerine Bir Çalışma. *Oltu Beşeri Ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 86-98.
- Tekin Turhan, G. (2020). Finansal Okuryazarlık İle İlgili Tutum Ve Davranışların Üniversite Öğrencilerine Yönelik Değerlendirilmesi. *Maliye Ve Finans Yazıları*, (114), 375-400. <https://doi.org/10.33203/mfy.711089>
- Temizel F., & Bayram F. (2011). Finansal okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İBBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1). <https://hdl.handle.net/11421/18940>
- Tetik, N. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi: İnönü Üniversitesi Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2755-2774. <https://doi.org/10.33206/mjss.498767>
- Tüfekçi, M. T., & Dilek, Ö. (2022). Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Araştırma: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Örneği. *The Journal Of International Scientific Researches*, 7(1), 99-113. <https://doi.org/10.23834/İsrjournal.1038112>
- Xu, L. & Zia, B. (2012). Financial Literacy Around The World: An Overview Of The Evidence With Practical Suggestions For The Way Forward. *World Bank Policy Research Working*

Paper(6107).

Yürük, M. F. (2023). Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Dicle Üniversitesi Örneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 426-452.
<https://doi.org/10.15182/diclesosbed.1262291>

Ekler 1.

Finans ve Bankacılığın almış olduğu 1. Sınıf Dersleri	Finans ve Bankacılığın almış olduğu 2. Sınıf Dersleri	Finans ve Bankacılığın almış olduğu 3. Sınıf Dersleri	Finans ve Bankacılığın almış olduğu 4. Sınıf Dersleri
Bankacılığa Giriş	Bankacılıkta Yönetim ve Organizasyon	Uluslararası Bankacılık Ve Kambiyo İşlemleri	Bankacılıkta Aktif-Pasif Yönetimi
İktisada Giriş-I	Mikro İktisat-I	Makro İktisat	Kredi Talep Değerleme ve Tahsisi
Genel Muhasebe I	Finansal Yönetim	Sermaye Piyasaları İşlemleri Ve Uygulamaları	Maliye Politikası
İktisada Giriş-II	Banka Muhasebesi ve Raporlama	Portföy Analizi	Para Ve Banka-II
Finans Matematiği	Temel Bankacılık Hizmet ve Ürünler	Türkiye Ekonomisi	Sigorta Yönetimi Ve Uygulamaları
Genel Muhasebe-II	Ekonometri	Para Ve Banka-I	AB Ekonomisi
Finans Matematiği	Finansal Tablolar Analizi	Uluslararası Finans Sistemi	Finansal Piyasalar ve Kurumlar
	Mikro İktisat-II	KOBİ ve Bankacılık	Fon Yönetimi
	Bilgisayarlı Banka Muhasebe Uygulamaları	Fon Yönetimi	Emtia Piyasaları
	Bankacılıkta Pazarlama	Elektronik Bankacılık	Kobi ve Bankacılık

Ekler 2.

Uluslararası Ticaret Ve Lojistiğin almış olduğu 1. Sınıf Dersleri	Uluslararası Ticaret Ve Lojistiğin almış olduğu 2. Sınıf Dersleri	Uluslararası Ticaret Ve Lojistiğin almış olduğu 3. Sınıf Dersleri	Uluslararası Ticaret Ve Lojistiğin almış olduğu 4. Sınıf Dersleri
Uluslararası Ticarete Giriş	Dış Ticaret İşlemleri	Üretim Yönetimi	Uluslararası Taşımacılık Yöntemleri
İktisada Giriş-I	Mikro İktisat-I	Makro İktisat	Kambiyo Mevzuatı Ve Uygulamaları
Genel Muhasebe I	Araştırma Yöntemleri	Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi	Lojistik Ve Taşımacılık Hukuku
İktisada Giriş-II	Pazarlama Yönetimi-I	Uluslararası Pazarlama	Uluslararası İktisat
Finans Matematiği	Pazarlama Yönetimi-II	Deniz Ve Liman İşletmeciliği	Elektronik Ticaret Uygulamaları
Genel Muhasebe-II	Lojistik Yönetimi	Deniz Ve Liman Taşımacılığı	Lojistik Maliyet Muhasebesi
	İhracat Ve İthalat Yönetimi	Uluslararası Ticari Örgütler	Uluslararası Ekonomi Ve Küreselleşme
	Mikro İktisat-II	Depo Ve Antrepo Yönetimi	Uluslararası Ticaret Hukuku
	Gümrük İşlemleri Ve Serbest Bölgeler	Lojistik Planlama Ve Modelleme	Satın Alma Ve Sipariş Yönetimi
	Tedarik Zinciri Yönetimi	Güncel Ekonomik Sorunlar	Proje Planlama Ve Yönetimi